

ÄRSYTTÄVÄN KÄYTÖKSEN POISKOULUTUS



MobiDogi kaikenlaisia koirapainia ehdottomasti
siltä kiltteilyä.



Kuten ärsyttävän käytöksen teoriaosuudessa mainittiin, ensimmäisenä tulee saattaa koiran elämässä hyvinvoinnin osa-alueet yksilöllisesti kuntoon ja tasapainoon keskenään. Terveyttä ei saa unohtaa eikä vähätellä, sillä kuten aiemmin mainittiin käytösongelmissa 80%:ssa taustalla on jokin terveydellinen vaiva.

Jostakin vanhasta tavasta poisoppimisessa kestää jonkin aikaa, joten se vaatii omistajalta pitkäjänteisyyttä ja **koko perheen toimimista samoilla ohjeilla**. Koulutuksista on hyvä myös pitää päiväkirjaa josta näkee edistymisen – tai sen jos käytös ei vähenekään, vaan pikemminkin lisääntyy. Tällöin koulutusmenetelmää tulee muuttaa.

Käytöksen **syy täytyy myös selvittää** jotta siihen voidaan vaikuttaa.

Ärsyttäviä käytöksiä poiskouluttaessa harjoitellaan aina **luopumista, joten treenatkaa sitä 5 krt viikossa väh.10 minuutin ajan.** (Kts. *MobiDogin* ilmaisosio ja ”*Luopuminen*”).



Käytöksen sammuttaminen

Yksi keino kouluttaa pois ei-toivottu-käytös, on sammuttaminen.

Tällä tarkoitetaan sitä, että koiran käytös sammutetaan niin että **siihen ei enää reagoida** (*eli ei katsota koira, ei silitetä, ei puhuta sille, ei mitään minkä se voisi kokea huomiona*).

Aiemmin jokin käytös on saanut aikaan jonkin toimintaa ylläpitävän palkkion (esim. vasten hyppivä koira saa silitystä); mutta nyt sitä ei huomata ollenkaan sen hyppiessä.

Sammuttaminen on koulutusmenetelmänä melko hidas, ja siihen kuuluu vaihe, jossa täytyy olla johdonmukainen: koska koira ei saa enää palkkaansa tavalla jolla se ennen sen sai, se turhautuu, ja yrittää kahta kauheammin (engl. extinction burst).

Tämä on osa oppimisprosessin vaihetta, jonka **jälkeen käytös alkaa vähentyä ja lopulta sammuu.**

Sammuttamisen problematiikka

Sammuttamismenetelmää ei suositella käytettäväksi toiminnoissa, jotka ovat koiralle itse itseään palkitsevia (esim.haukkuminen, nuoleminen). Näistä on maininta ärsyttävän käytöksen luento-osiossa.

Sammuttamisessa tulee olla erittäin johdonmukainen eikä koira saa saada haluamaansa asiaa KOSKAAN koulutusprosessin ollessa käynnissä. Tällainen epäsäännöllinen vahvistaminen voi vain vahvistaa ei-toivottua -käytöstä, vaikka se olisi vain satunnainen kerta.

Sammuttamisesta on hyvä pitää tukkimiehen kirjanpidolla päiväkirjaa käytöksen suhteen; lähteekö se vähenemään **kahden viikon sammuttamisen jälkeen.**

Materiaalin kaikenlainen kopiointi ehdottomasti kielletty



Muita koulutusmenetelmiä

Mahdollisuuksien mukaan ärsyttävää käytöstä voidaan kouluttaa myös siedättämällä, vastaehdolistamalla ja tuomalla korvaava käytös kyseiseen tilanteeseen.

Esimerkiksi vieraita vasten hyppimiseen voidaan koira ensin siedättää sitä kiihdyttäviin ärsykkeisiin (esim. askeleet ovelle, ovikello, oven aukaisu, jne), kouluttaa omalle paikalle meneminen (*kts. MobiDogin ilmaisosio ja alustalle meneminen*), ja tervehdykseksi kouluttaa hyppimisen tilalle käsikosketus (*kts. MobiDogin osio ”Hoitotoimenpiteet” ja käsikosketus*).

Haaste: Vieraiden tuleminen

- Rauhoittavan aktivoinnin lisääminen arkeen! 10-15 min/päivä (Nenätyöskentely → stressin vähentyminen) + perustottelevaisuus!
- *(kts. MobiDogin ”Ärsyttävä käytös” ja ”Aktivointivinkkejä”).*
- Alustalle menon koulutus vieraiden tulotilanteeseen *(kts. MobiDogin ilmaisosio ”Alustalle menon koulutus”).*
- Siedättäminen vieraiden tuloon (kiihdyttäviin ärsykkeisiin vastaehdollistaminen; ovikello, askeleet, jne.)

- Luopumisharjoittelu: ”jätä” -käsky haukkumiseen (kts. *MobiDogin ilmaisosio ”Luopuminen”*)
- Tehokkaan luoksetulokäskyn kouluttaminen (kts. *MobiDogi ”Luoksetulo”*)
- Sallittu tervehtimistapa: istuminen, käsikosketus (kts. *MobiDogin ”Hoitotoimenpiteet” ja ”Kohdentaminen”*)
- Mieti tilanteessa koiran tavoite: jos se pelkää ihmistä, on hyvä siedättää vieraaseen → palkat tulee vieraalta. Jos kyseessä taas on yli-innukas koira, omistaja palkkaa ettei vieraat ole vielä kiinnostavampia.

Haaste: Jalan astuminen

- Ennakoi tilanteita joissa koira rupeaa astumaan. Onko se jokin missä sitä kielletään, tai innostuuko se jostain?

→ Ennenkuin koira alkaa edes astua, anna sille muuta tekemistä. Eli **katkaise käytösketju**.

Tällainen voi olla esimerkiksi että puhelin soi, omistaja vastaa ja menee ikkunan eteen seisomaan ja koira tulee huomiota hakiakseen paikalle ja rupeaa astumaan. *Tällöin se on ketjuttanut tilanteen: puhelin soi, omistaja menee paikkaan X, menen luo ja astun.*

- Jos koira ehtii aloittaa astumisen, poistu paikalta sanomatta mitään. Kun palaat paikalle 30 sek.-1 min jälkeen, kehu koira sen kaikkien neljän tassun ollessa maassa.

Haaste: Haukkuminen

- Usein koira hakee huomiota haukkumisella. Tilanteessa tulee selvittää, miksi koira haukkuu, mitä se siitä saa.
 - Haukkumista poiskouluttaessa tulee ennakoida tilanteet joissa koira haukkuu ja katkaista nämä käytösketjut.
 - Koiran kanssa on harjoiteltava luopumista joka toimii usein myös haukkumisen katkaisussa (*kts. MobiDogin ilmaisosio ”Luopuminen”*).
- Haukkuminen on itseään vahvistavaa toimintaa mutta tilanteessa jossa koira hakee huomiota haukulla omistajaltaan, kannattaa kokeilla poistumista tilanteesta jossa koira haukkuu.

Haaste: Paikkojen tuhoaminen

Hyvin usein paikkojen tuhoamisen taustalla on **puutteellinen aktivointi, tai toinen ääripää, eli liika aktivointi**. Koira voi käydä ylikierroksilla jolloin sen täytyy pakkomielteisesti koko ajan touhuta jotakin.

→ Tarkista hyvinvointi, sen osa-alueet ja tasapaino! Tuo arkeen rauhoittavaa aktivointia (nenätyöskentely), 5-6 pv:nä viikossa.

→ onhan koiralla saatavilla tarpeeksi sallittua pureskeltavaa? Koiran lajityypillisiin tarpeisiin kuuluu leukojen käyttö, jauhaminen ja murskaaminen.

→ joskus tuhoaminen johtuu eroahdistuksesta, mutta se vaatii muitakin oireita, tästä löydät lisää tietoa *MobiDogin* osiosta ”Yksin kotona”.

→ Koiran videointi sen yksin ollessa on erittäin hyvä keino saada lisäinfoa koiran mielentilasta ja mitä se tuhoamisellaan hakee.

Haaste: Resurssiaggressio

Koirat voivat olla todella aggressiivisia niille tärkeistä resursseista.

Tällaisia ovat esimerkiksi omistaja, ruoka, lelut.

→ resurssiaggressiota hoidettaessa riskit ovat suuret ja turvallisuus näkökulma on tärkeä jonka vuoksi sitä suositellaan tehtäväksi ammattilaisen kanssa. Tärkeää on osata tulkita koira ja sen elekieltä ja lisäksi käyttäytyä itse varmaeleisesti.

Resurssiaggressiota hoidetaan siedättämällä ja lisäämällä luottamusta koiran ja ihmisten välille; koira ei saa kokea menettävänsä mitään jos se luopuu jostakin ihmisen pyynnöstä.

Turvallisuutta voidaan lisätä kuonokopan avulla koulutustilanteissa, kunhan sen käyttöön on koira ensin totutettu.

Niin monta haastetta kuin on monta koiraa...

- Ärsyttäviä käytöksiä on monenlaisia ja jokaisella koiralla omansa.
→ Sen, että ovatko ne **ongelmia jotka tarvitsisi ratkaista**, määrittelee koiran omistaja (niin kauan kuin siitä ei ole vaaraa koiralle itselleen tai muille).
- Samoja koulutusperiaatteita voi käyttää useammankin ärsyttävän käytöksen poiskouluttamisessa. Jos olet epävarma tai käytös on erittäin voimakasta tai vaarallista, suosittelen ottamaan yhteyttä ammattilaiseen.

**TSEMPPIÄ
MATKAAN!**

**Jos ongelmia
ilmaantuu, ota
etäyhteys!**



Materiaalin kaikenlainen kopiointi ehdottomasti kielletty

